

JOS CC DE POITIERS olisi tiennyt, että hänet murhattaisiin, hän olisi saattanut ostaa puolisolleen Richardille joululahjan. Hän olisi jopa saattanut mennä tyttärensä joulujuhlaan Miss Edwardin tyttökouluun, jota toisinaan kutsui kokkikouluksi pilaillakseen pönäkän lapsensa kustannuksella. Jos CC de Poitiers olisi tiennyt lopun olevan lähellä, hän olisi saattanut olla töissä eikä sen sijasta halvimmassa huoneessa, jonka Montrealin Ritz pystyi tarjoamaan. Mutta ainoa loppu, jonka hän tiesi olevan lähellä, koski miestä nimeltä Saul.

”No, mitä sanot? Pidätkö tästä?” Hän piti kirjaansa pysyvässä kelmeällä vatsallaan.

Saul katsoi kirjaa, eikä ensimmäistä kertaa. Viime päivinä CC oli kaivanut sen esiin isosta käsilaukustaan viiden minuutin välein. Liikeneuvottelussa, päivällisillä tai taksimatalla halki Montrealin lumisten katujen CC oli yhtäkkiä kumartunut laukkunsa puoleen ja sitten esitellyt luomustaan ylpeänä kuin neitseellisesti syntynyttä lasta.

”On siinä hyvä kansikuva”, Saul sanoi tietoisena lausahuksensa loukkaavuudesta. Hän oli ottanut kuvan itse. Hän tiesi, että CC pyysi – aneli – lisää, mutta hän tiesi myös ettei enää välittänyt antaa ripaustakaan enempiä. Hän mietti, kuinka kauan pystyisi vielä oleskelemaan CC de Poitiersin läheisyydessä ilman että muuttuisi häneksi. Ei tietenkään fyysisesti. Neljäkymmentäkahdeksanvuotias CC oli muutama vuoden Saulia nuorempi. Hän oli hoikka, jänteikäs ja

treenattu, ja hänen hampaansa olivat uskomattoman valkoiset ja hiuksensa uskomattoman vaaleat. Kun häntä kosketti, tuntui kuin olisi hyväillyt jäätä. Hänessä oli omanlaistaan kauneutta, samoin haurautta joka miellytti Saulia. Mutta mukana oli myös vaaran elementti. Jos CC ikinä särkyisi, jos hän pirstoutuisi, hän repisi samalla Saulin kappaleiksi.

Mutta nyt ei ollut kyse CC:n ulkoisesta olemuksesta. Kun Saul katseli, kuinka CC hyväili kirjaansa hellemin kuin koskaan häntä, hän aprikoi oliko CC:n sisuksissa vellova jäävesi ehkä joskus jotenkin tihkunut häneen, kenties rakastelun aikana, niin että se oli nyt vähin erin jähmettämässä häntä. Hän oli jo menettänyt tuntuman omaan sisimpäänsä.

Viisikymmentäkaksivuotias Saul Petrov oli pikkuhiljaa käsittänyt, etteivät hänen ystävänsä olleet aivan yhtä säteileviä, aivan yhtä nokkelia eivätkä aivan yhtä solakoita kuin aiemmin. Itse asiassa useimmat olivat alkaneet pitkästyttää häntä. Ja hän oli huomannut heidänkin silloin tällöin haukottelevan paljastavasti. He olivat lihoneet, kaljuuntuneet ja tylsistyneet, ja hän epäili itselleen käyneen samoin. Ei ollut niin paha juttu, että naiset vain harvoin katsoivat hänen peräänsä tai että hän oli alkanut harkita laskettelusuksiansa vaihtamista murtomaasuksiin tai että hänen lääkäriinsä oli ensi kertaa määrännyt hänet eturauhaskokeeseen. Kaiken sellaisen hän pystyi hyväksymään. Se mikä herätti hänet kahdelta yöllä ja kuiskutteli hänen korvaansa samalla äänellä, joka oli lapsena varoittanut sängyn alla asustavista leijonista, oli varmuus siitä että häntä pidettiin nyt pitkästyttävänä. Hänen täytyi hengittää tovi syvään ja rauhallisesti pystyäkseen vakuuttumaan siitä, että illalliskumppanin tukahduttuneen haukotuksen syynä oli viini tai ankanrinta taikka montrealilaisen ravintolan kuumuus, he kun olivat järkevien ihmisten tapaan sonnustautuneet lämpimään villapaitaan talvisaikaan.

Synkkä öinen ääni hänen sisällään kuitenkin yhä varoitti edessä vaanivista vaaroista. Uhkaavasta katastrofista. Liian pitkien tarinoiden kertomisesta, liian lyhyestä keskittymiskyvystä, liian monista silmänmuljautuksista. Vaivihkaisesta kellon vilkuilusta – milloin olisi sopiva hetki jättää hänet? Huonetta kiertävistä, innostavampaa seuraa kuumeisesti etsivistä katseista.

Ja niin hän oli antautunut CC:n vieteltäväksi. Vieteltäväksi ja nieltäväksi siinä mitassa, että leijonasta sängyn alla oli tullut leijona sängyssä. Hän oli alkanut epäillä, että tämä itsekeskeinen nainen oli lopultakin lakannut ahmimasta itseään, miestänsä ja jopa viheliäistä tytärtään ja oli nyt hyvää vauhtia ahmimassa häntä.

Hänestä oli jo tullut julma CC:n seurassa. Ja hän oli alkanut halveksia itseään. Mutta ei aivan yhtä paljon kuin hän halveksi CC:tä.

”Se on mahtava kirja”, CC sanoi hänestä piittaamatta. ”Siis ihan totta. Kuka ei haluaisi tätä?” CC heilutti kirjaa Saulin kasvojen edessä. ”Ihmiset ahmivat sen. Heillä on niin paljon huolia.” CC kääntyi ja todellakin katsoi heidän huoneensa ikkunasta vastakkaista rakennusta kuin tarkastellen ”ihmisiään”. ”Minä kirjoitin tämän heille.” Hän kääntyi takaisin Saulin puoleen laajennein silmin ja vilpittömin katsein.

Uskooko CC tuon itse? Saul pohti.

Tottahan toki Saul oli lukenut CC:n kirjan. *Be Calm*, Ole tyyni, oli sen nimi, CC:n muutama vuosi sitten perustaman yrityksen mukaan, mikä oli naurettava juttu kun ajatteli, millainen hermokimppu CC oikeastaan oli. Levottomat, hermostuneet kädet, jotka olivat koko ajan silittämässä ja suoristamassa. Nokkavat vastaukset, kärsimättömyys joka kuohui yli ja muuttui suuttumukseksi.

”Tyyni” ei ollut sana, jota kukaan olisi käyttänyt CC de Poitiersista, niin rauhallinen ja jähmeä kuin hän ulkoisesti

olikin. Hän oli kaupannut kirjaansa kaikille kustantajille alkaen New Yorkin nimekkäistä firmoista ja päätyen Publications Réjean et Maison des cartesiin Saint-Polycarpeassa, pienessä yhden lehmän kylässä Montrealin ja Toronton välisen valtatie varressa.

Kaikki olivat sanoneet ei, koska käsikirjoitus ilmiselvästi oli naurettavista itseapufilosofioista hutiloiden koottu sillisalaatti, jossa oli höysteenä puolivillaisia buddhalaisia ja hindulaisia opetuksia ja jonka oli pullauttanut ilmoille nainen, joka kansivalokuvasta päätellen voisi syödä oman jälkikasvunsa.

”Ei saakeli mitään näkemystä”, oli CC sanonut Saulille toimistossaan Montrealissa päivänä, jona posti toi nipun hylkäysilmoituksia. Sitten hän oli repinyt kirjeet palasiksi ja pudottanut ne lattialle, mistä siivooja saisi lakaista ne pois.

”Koko maailma on ihan hunningolla. Ihmiset ovat julmia ja tunteettomia, kaikki vain haluavat kusettaa toisiaan. Rakkaus ja myötätunto puuttuu. Mutta tämä” – hän iski kirjallaan halki ilman, niin että se kaarsi kuin muinaistarun vasara kohti anteeksiantamatonta alasinta – ”tämä opettaa heitä löytämään onnen.”

”Mikä sen kustantajan nimi taas olikaan?” Vaikutti siltä, ettei Saul pystynyt hillitsemään itseään. CC pysyi vaiti. ”Ai niin, nyt minä muistan”, Saul jatkoi. ”Kukaan ei halunnut kirjaasi. Varmaan kauhea kokemus.” Saul piti lyhyen tauon ja mietti, vieläkö kääntäisi veistä haavassa. No, hittoako tässä. Mikä ettei. ”Miltä se tuntui?” Sävähitkö CC, vai oliko se pelkkää kuvittelua?

CC:llä oli matala ääni, sanat horjuivat myrkyin painosta. Hän oli päätyneet julkaisemaan omakustanteen ja pitänyt huolen, että se ehti ajoissa joulumarkkinoille. Ja vaikka kirjassa puhuttiin paljon valosta, Saulista oli kiinnostavaa ja hupaisaa, että sen ilmestymispäivä osui talvipäivänseisauksen kohdalle. Vuoden pimeimmän päivän.

Mutta CC:n vaitonaisuus kesti, paljonpuhuvana, ja hänen kasvonsa pysyivät ilmeettöminä. Jos CC ei pitänyt jostain, sitä ei ollut olemassa. Se koski myös hänen puolisoaan ja tytärtään. Se koski kaikkea epämiellyttävää, se koski arvos-
telua, tyyjiä sanoja jos ne eivät olleet hänen omiaan, tunteita. Saul tiesi, että CC eli omassa maailmassaan, jossa hän oli täydellinen, jossa hän pystyi kätkemään tunteensa ja vikansa.

Saul mietti, kauanko kuluisi ennen kuin CC:n maailma romahtaisi. Hän toivoi olevansa paikalla katsomassa. Mutta ei liian lähellä.

Ihmiset ovat julmia ja tunteettomia, oli CC juuri sanonut. Julmia ja tunteettomia. Saulilla oli yhä tuoreessa muistissa aika, jolloin hän ei ollut vielä suostunut CC:n valokuvaajaksi ja rakastajaksi ja jolloin hän oli oikeasti ajatellut, että maailma oli hieno paikka. Joka aamu hän oli herännyt varhain uuteen päivään maailmassa, joka oli uusi ja jossa kaikki oli mahdollista, ja hän oli nähnyt Montrealin kauneuden. Hän näki ihmisten hymyilevän toisilleen saadessaan eteensä cappuccinon kahvilassa tai ottaessaan vastaan ostamansa kukkakimpun tai patongin. Hän näki lasten keräävän syksyllä kastanjoita leikkeihinsä. Hän näki vanhojen naisten kävelevän käsikynkässä pitkin boulevard Saint-Laurentia eli "La Mainia".

Hän ei suinkaan ollut niin typerä tai sokea, ettei olisi nähnyt myös kodittomia miehiä ja naisia ja heidän ajettuneita, mustelmilla olevia kasvojaan, jotka kertoivat pitkästä yksinäisestä yöstä ja edessä olevasta vielä pitemmästä päivästä.

Mutta syvällä sisimmässään hän uskoi, että maailma oli ihana paikka. Ja hänen valokuvansa heijastivat sitä, ne vangitsivat valon, loiston, toivon. Ja varjot, jotka luonnollisesti uhmasivat valoa.

Ironista kyllä, juuri tämä ominaisuus oli kiinnittänyt CC:n huomion ja saanut hänet tarjoamaan Saulille sopimusta.

Montrealilaisen elämäntyyli-lehden artikkelissa oli kuvattu Saulia ”kuumaksi” valokuvaajaksi, ja CC halusi aina parasta. Siitä syystä he ottivatkin aina huoneen Ritzistä. Se oli ahdas huone vailla pienintäkään viehätystä ja kunnan näköalaa yhdessä alimmista kerroksista, mutta se oli Ritzissä. Aivan kuten oli napannut Saulin, CC nappasi aina mukaansa hotellin tarjoamat sampoot ja kirjoitustarvikkeet näyttääkseen, ettei ollut kuka tahansa. Ja hän käytti niitä todistaakseen jotain mystistä ihmisille, jotka eivät piitanneet, aivan kuten oli käyttänyt Saulia. Sitten, lopulta, hän heitti kaiken pois. Samoin kuin oli nakannut miehensä syrjään, samoin kuin oli hylännyt tyttärensä ja nauranut hänelle.

Maailma oli julma ja tunteeton paikka. Ja nyt Saul uskoi sen.

Hän vihasi CC de Poitiersia.

Hän nousi vuoteesta jättäen CC:n tuijottamaan kirjaansa, todellista rakastajaansa. Katsoessaan CC:tä hän näki tämän välillä terävänä ja välillä epäterävänä. Hän kallisti päätään ja pohti, oliko jälleen juonut liikaa. Mutta edelleen CC näytti muuttuvan sameaksi ja sitten kirkkaaksi, ikään kuin Saul olisi katsellut prisman läpi kahta eri naista, joista toinen oli kaunis, lumoava ja eloisa ja toinen säälistävä itsensä blondannut riuku, joka oli kiero ja karhea ja täynnä pahkuroita. Ja vaarallinen.

”Mikä tämä on?” Saul työnsi kätensä roskakoriin ja otti esiin ison kansion. Hän ymmärsi heti, että kansiossa oli kuvataiteilijan työnäytteitä. Se oli kauniisti ja huolellisesti sidottu, ja työt oli tulostettu laadukkaalle, arkistokelpoiselle paperille. Ne saivat hänet haukkomaan henkeä.

Työt olivat kirkkaita ja valoisia, ja ne näyttivät hohtavan hienolla paperilla. Saul tunsi liikahduksen rinnassaan. Hän näki edessään maailman, joka oli sekä ihana että rikkinäinen. Mutta ennen muuta se oli maailma, jossa yhä oli toivoa ja

lohtua. Se oli päivän selvästi maailma, jonka kyseinen taiteilija näki joka päivä ja jossa hän eli. Sellainen jossa Saul itsekin oli joskus elänyt, valon ja toivon maailma.

Työt näyttivät yksinkertaisilta, mutta todellisuudessa ne olivat hyvin mutkikkaita. Kuvia ja värejä oli kerroksittain toistensa päällä. Oli varmasti vienynt tuntikausia, päiväkausia, aikaa saada kuhunkin työhön halutut efektit.

Hän jäi katselemaan erästä työtä. Se kuvasi majesteettista puuta, joka kohosi taivaalle kuin olisi tavoitellut aurinkoa. Taiteilija oli valokuvannut sen ja jollain keinolla saanut mukaan liikkeen vaikutelman ilman että kuvasta oli tullut pyörryttävä. Sen sijasta se oli miellyttävä ja tyynnyttävä ja – ennen kaikkea – voimakas. Oksien kärjet näyttivät sulavan tai muuttuvan sameiksi ikään kuin puun vahvassa mieliteossa ja uskossa onnistumiseen olisi piillyt aavistus epäilystä. Teos oli nerokas.

Kaikki CC:hen liittyvät ajatukset olivat unohtuneet. Saul oli kiivennyt taiteilijan luomaan puuhun ja kiivetessään melkein tuntenut sen karheen kuoren aiheuttaman kihelmöinnin, samoin kuin oli aikoinaan istunut vaarinsa sylissä ja painautunut vasten tämän ajamatonta partaa. Kuinka taiteilija oli onnistunut tekemään tällaisen työn?

Saul ei saanut selvää signeerauksesta. Hän selasi läpi loput sivut ja tunsu, miten hänen jähmettyneille kasvoilleen vähin erin hiipi hymy, joka sitten jatkoi matkaa hänen kovetuneeseen sydämeensä.

Ehkä jonakin päivänä, sikäli kuin hän joskus onnistuisi hankkiutumaan eroon CC:stä, hän voisi taas antautua omalle työlleen ja tehdä samanlaisia teoksia.

Hän henkäisi ulos kaiken pimeyden, jonka oli sisimpäänsä varastoinut.

”Sano nyt. Pidätkö siitä?” CC heilutti kirjaansa hänelle.